

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus!

Låt oss be: Gud, Helige Ande, kom du för att förklara vad Jesus har gjort för oss. Måla Jesus så tydligt för oss att vi lär oss vägen till himlen och håller fast vid den. Amen.

Under de sex söndagarna mellan påsk och pingst lever vi i glädjen över Jesu uppståndelse och vänder så småningom blickarna mot den Helige Andes verksamhet, som är en fortsättning på Jesu verksamhet. Den Helige Ande vittnar om Jesus och förhärligar honom.

Pingsthögtiden, som vi firar om tre veckor, är den högtid när vi minns undret då Anden kom på ett synligt sätt över lärjungarna i form av tungor av eld. Då börjar tillämpningen av det som Jesus gjorde. Anden kommer inte med något nytt, utan han visar tillbaka på Jesus. Därmed avslutar vi den festrika delen av kyrkoåret och inleder tillväxtens tid, när frukterna av det som Jesus har gjort blir förverkligade.

Dagens tema är "I världen men inte av världen". Det säger att vi är medborgare i två riken: vi har tagits till Guds barn och tjänar honom i hans rike, men samtidigt är vi kvar i världen där det är mycken kamp och möda. Fast vi har gjorts fria från synden i Jesu död och uppståndelse och fått del av det i vårt dop, har vi ändå kvar den onda naturen.

Men vi har inte lämnats ensamma. Jesus lämnade inte sina lärjungar vind för våg när han for upp till himlen – den dag som vi firar om 10 dagar. Han lovade att sända Hjälparen. Och på samma sätt hjälper han oss också i dag. Hjälparens uppgift är inte oklar: han ska leda oss in i hela sanningen och han ska förhärliga Jesus.

Under söndagarna mellan påsk och pingst läser vi evangelietexten från Johannesevangeliet, mest från Jesu avskedstal. Vår predikotext i dag handlar inte så mycket om det jordiska och det himmelska medborgarskapet. I dag beskriver Jesus på ett kort och kraftigt sätt vad som är Andens egentliga uppgift. Det är inte i första hand att ge oss känslorus, ett saligt tillstånd, eller övernaturliga krafter, även om han också kan ge sådant som en följd av evangeliet, utan det är att överbevisa om synd, rättfärdighet och dom.

Vi lyssnar på nytt till den mäktiga evangelietexten från Joh 16:5–15, där Jesus säger:

5 Nu går jag till honom som har sänt mig, och ingen av er frågar mig: Vart går du? 6 Men när jag nu har sagt er detta, är era hjärtan fyllda av sorg. 7 Men jag säger er sanningen: Det är för ert bästa som jag går bort. För om jag inte går bort, kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går bort ska jag sända honom till er.

8 Och när han kommer ska han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom. 9 Om synd: de tror inte på mig. 10 Om rättfärdighet: jag går till Fadern och ni ser mig inte längre. 11 Om dom: denna världens furste är dömd.

12 Jag har mycket mer att säga er, men ni kan inte bära det nu. 13 Men när han kommer, sanningens Ande, då ska han leda er in i hela sanningen. Han ska inte tala av sig själv utan bara tala det han hör, och han ska förkunna för er vad som kommer att ske. 14 Han ska förhärliga mig, för han ska ta av det som är mitt och förkunna för er. 15 Allt som Fadern har är mitt. Därför sade jag att han ska ta av det som är mitt och förkunna för er.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Anden överbevisar om synd

Det första som vi behöver Anden till är att överbevisa oss om synd. Han vill föra oss till Jesus, och för att vi ska förstå att vi behöver Jesus behöver vi insikt om att vi är syndare.

I äldre översättningar stod det att Anden ska "straffa". Det grekiska ordet kan betyda förmana, överbevisa, tillrättavisa. Betydelsen är alltså klar: Anden ska visa oss att vi är syndare.

Och han visar oss också på grundsynden: att vi inte tror på Jesus. Det finns ingen annan synd som kan fördöma. För den som vänder sig till Jesus och behöver hans förlåtelse finns ingen fördömmelse, för Jesus har ju tagit bort alla hans synder, så de finns inte mer inför honom. Men behöver vi inte Jesus, och det är det samma som att inte tro på honom, då

finns ingen förlåtelse för synden. Därför är Andens första uppgift att visa oss att vi är hopplöst förlorade i oss själva, om vi inte tror på Jesus.

Det här är något som ofta inte uppmärksammas av dagens karismatiker. Man talar mycket om Andens övernaturliga gåvor men lite om vår synd. Man går inte till botten, alltså till det orätta sinnelaget som vi alla bär på från vår födelse, det som vi kallar arvsynd. Anden måste få visa oss att vi är födda med ryggen mot Gud och behöver vändas om.

Vi läser i 1 Mos 6:5:

Och HERREN såg att människornas ondska var stor på jorden och att deras hjärtans alla tankar och avsikter ständigt var alltigenom onda.

Kung David insåg sitt djupa syndafördärv när han hade fallit i sin svåra synd med Batseba och mördat hennes man, Ps 51:7:

Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv.

Folkbibelns översättning visar att det inte är själva avlelsen som är synd (gammal översättning: *i synd är jag född*), utan att synden förs över från föräldrar till barn genom generna, vilket vi kallar *arvsynd*.

Det här är något helt annat än den dagens humanistiska människosyn, som tror att människan i grund och botten är god. Det gäller att fiska fram det goda i människan genom beröm och uppmuntran. Det onda som sker är avvikelser som ska vårdas bort, inte straffas. På den grundsynen vilar både dagens pedagogik i skolan och dagens fångvård. Man ska inte straffa brottslingar utan vårda dem.

Anden måste här in med överbevisning: vi är inte benägna att lyssna till Gud, så att vi skulle kunna välja eller lära oss att inrätta oss efter hans vilja av egen kraft. Vi har ingen egen kraft och ingen förmåga att göra det som Gud kräver av oss i andligt avseende. Vi har ingen fri vilja i andliga ting, även om vi i yttre ting har en del frihet. Vi är döda i synd. Gud måste klä av oss tilltron till att vi själva ska ha någon möjlighet att tro och komma till Jesus, för att Gud allena ska få äran.

Jesus sammanfattar den synd som Anden ska överbevisa om i *otro*. Han behöver inte räkna upp olika synder som vi gör, fast vi också som kristna syndar varje dag och stund. När vi är hos Jesus är synderna förlåtna, men den svåra synden som fördömer är att inte alls vara hos Jesus, alltså att inte tro. Där har Anden sitt viktigaste arbete: att föra oss till Jesus, att börja tro på honom.

Anden överbevisar om rättfärdighet

Här kommer det en överraskande vändning: *jag går till Fadern och ni ser mig inte längre.*

När det gäller rättfärdighet är den naturliga tanken att visa på olika handlingar som vi ska göra för att behaga Gud: att vi ber, att vi besluter oss för att följa Jesus, att vi säger ja när han kallar, osv. Men det är inte våra beslut det handlar om. Själva överbevisningen bygger på att Jesus går till Fadern, och lämnar sina lärjungar i Andens vård.

Det här betyder att Jesus vill säga, att han har gjort allt som behövs för vår rättfärdighet. Ordet *rättfärdig* kommer från domstolsväsendet. Vårt svenska ord *rätt* kan ju betyda både det att man har rätt och beteckna en domstol: att svara i rätten, eller att ställa någon inför rätta. Det är domstolen som är miljön för ordet rättfärdig. Det handlar inte om att vi skulle ha rätt, eller kunna förvänta oss att Gud skulle anse oss ha rätt.

På grund av vår synd har vi det inte rätt ställt inför Gud. Inför hans domstol kan vi inte hävda att vi är oskyldiga och kan frikännas.

Jesus vänder våra blickar från oss själva och tanken att vi i oss skulle vara rättfärdiga, och så visar han att vi ska se på honom när det gäller rättfärdighet. Han går till Fadern. Och när han gör det tar han med sig något väldigt viktigt: han har betalat det straff som du och jag borde ha lidit för våra synder, och det kunde han förklara färdigt. Han sade på korset: "Det är fullbordat." Därför kvitterade Gud hans fullkomliga verk med att låta honom uppstå. Därför skriver Paulus att han uppstod för vår rättfärdiggörelse.

Det här är så långt utanför oss som vi kan komma. Det gäller alla människor. Johannes skriver i sitt första brev (1 Joh 2:2:

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens.

Det här är grunden till att vi kan ha frimodighet inför domen, den stora rättssalen när allt ska uppenbaras. Ser vi på oss själva blir vi lätt osäkra om vi ska klara oss. Med all rätt – för vi har ingen egen rättfärdighet att visa upp. Men Anden överbevisar oss om att vi inte ska se på oss själva, utan se på Jesus som har utverkat en rättfärdighet som håller inför domen. Den rättfärdigheten kan inte ens djävulen komma åt. För den sitter uppe i himlen, på Guds högra sida. Den är Jesus själv. Och när vi blir döpta kläs den rättfärdigheten på oss så att Gud inte ser våra egna smutskläder. I Gal 3:27 säger nämligen den Helige Ande:

Alla ni som blivit döpta till Kristus har iklätt er Kristus.

Därför får vi med fröjd stämma in i sångens ord (SH 195):

*Så är alltsammans gjort
vad du göra har bort.
Du hos Jesus får vila i tro.
Kristi frälsning består,
när allt annat förgår.
Må i honom du finna din ro!*

Anden överbevisar om dom

Det finns ännu en tredje uppgift som Anden ska utföra, nämligen att överbevisa om dom: *denna världens furste är dömd.*

Vem är denna världens furste?

Jesus talar om honom två gånger tidigare. Först i Joh 12:31, någon dag tidigare när han undervisade folket i templet:

Nu går en dom över denna värld. Nu ska denna världens furste kastas ut.

Sedan i Joh 14:30, i övre salen strax innan de beger sig iväg mot Getsemane:

Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig.

Om samme furste säger Johannes i sitt första brev (1 Joh 5:19), att *hela världen är i den ondes våld.*

Vi brukar kalla denna furste för djävul. Han kallas också Satan, åklagaren. Hur kan Jesus säga att djävulen är dömd, då han ännu har världen i sitt våld?

Jesus menar att djävulen mister sin makt att döma oss när Jesus fullbordar sitt frälsningsverk på korset. Då kastas djävulen ut, nämligen från rättssalen. Han kom en gång som åklagare inför Gud och anklagade Job. Utan Jesus skulle han med full rätt kunna anklaga oss för synd. Han kom i fullt raseri och försökte hindra Jesus från att utföra sin frälsningsgärning. Nu, efter Jesu seger, kan han inte längre komma inför Gud och göra anspråk på oss. Han är dömd.

Men djävulen har kommit ner till jorden i stor vrede. Han kan inte göra Jesu verk om intet. Men han kan försöka förvill oss så att vi inte ska få någon välsignelse av det som Jesus gjorde. Därför behöver vi Hjälparen, Anden, som visar oss på vårt enda hopp i Kristus, som för oss in i hans gemenskap och som ger oss kraft att kämpa mot djävulen och hans anhang. För då han visar oss på Kristus visar han också den enda kraftkällan som kan ge oss segern i den kamp som vi ännu står i.

Som kristna lever vi i världen men ändå inte av världen. Vi ska låta Anden sköta sin uppgift och leda oss in i hela sanningen. Och för att han ska kunna göra det behöver vi flitigt använda hans verktyg, som är Ordet och sakramenten. Vi ska låta honom överbevisa oss om vår otro, så att vi inte förhäver oss och menar att vi klarar oss i egen kraft. Vi ska låta honom tala om Jesus, som for upp till himlen och regerar över allt, också över den onde. Och vi ska inte frukta inför domen, för denna världens furste är dömd. Amen.

Bön: Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.